

Pochopení oběti

Texty na tento týden

Iz 1,2–15; Žd 10,3–10; Ex 12,1–11, 1K 5,7; Ag 2,7–9; Iz 6,1–5; Zj 4,7–11

Základní verš

„A zpívali novou píseň: ‚Jsi hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečeti, protože jsi byl obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras a učinil je královským kněžstvem našeho Boha; a ujmou se vlády nad zemí.‘“ (Zj 5,9.10)

Jan Křtitel uviděl přicházejícího Ježíše a řekl o něm: „Hle, beránek Boží, který snímá hříchy světa“ (J 1,29). Byl to přímý odkaz na obětní systém, který poukazoval na Kristovu zástupnou smrt ve prospěch celého lidstva.

V Bibli se tématu obětování zvířat nelze vyhnout. Na stránkách Písma je všudypřítomné a hraje ústřední roli i ve velké scéně v knize Zjevení, kde se Jan ve vidění ocitá v Božím trůnním sále (Zj 4 a 5). Skutečnost, že se Ježíš objevuje v této klíčové scéně a vypadá jako zabitý Beránek (Zj 5,6), je důležitým klíčem k pochopení celé uvedené části (Zj 4 a 5).

Tento týden se podíváme na vybraná témata obětování, která nám pomáhají v chápání Ježíše jako zabitého Beránka, hlavního představitele scény v trůnním sále. Ježíš je v této scéně jediný, kdo je „hoden“. Právě tato skutečnost vypovídá o tom, co Hospodin představil lidem prostřednictvím obětního systému. Ukazuje na Ježíše jako na Boha nekonečné lásky, který přinesl nejvyšší obět. Nad jeho činem budeme my i ostatní inteligentní bytosti ve vesmíru žasnout po celou věčnost.

Osnova lekce

V centru poselství prorocké knihy Zjevení se opakovaně objevuje symbolická postava obětovaného „Beránka“. Při studiu této lekce se proto více podíváme na biblické pozadí obětí, zvláště oběti beránka, na jejich význam a poselství pro nás.

- ▶ Iz 56,10–13; Gn 4,4: Přinášení obětí – dva různé přístupy (neděle)
- ▶ Žd 10,1–10: Oběti zvířat jako předobraz Kristovy oběti (pondělí)
- ▶ Ex 12,5.6; Iz 53,6–8: Velikonoční beránek jako předobraz Krista (úterý)
- ▶ Ag 2,7–9: Skutečný Beránek vstupuje do chrámu (středa)
- ▶ Zj 4,7–11: Skutečný Beránek jako naše jediná naděje (čtvrtek)

ZBYTEČNÉ OBĚTI?

¹⁰Slyšte slovo Hospodinovo, sodomští náčelníci, naslouchejte naučení našeho Boha, lide gomorský. ¹¹„K čemu je mi množství vašich obětních hodů, praví Hospodin. Přesýtil jsem se zápalných obětí beranů i tuku vykrmených dobytčat, nemám zájem o krev býčků, beránků a kozlů. ¹²Že se mi chodíte ukazovat! Kdo po vás chce, abyste šlapali má nádvoří? ¹³Nepřinášejte už šalebné obětní dary, kouř kadidla je mi ohavností, i novoluní, dny odpočinku a svolaná shromáždění; ničemnost a slavnostní shromáždění, to nemohu vystát.“ (Iz 1,10–13)

Také Ábel přinesl obět ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku. I shlédł Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar... (Gn 4,4)

Osobní studium

Konfrontace dvou zdánlivě protichůdných myšlenek může být velmi poučná. O povaze obětí se můžeme z Písma hodně naučit na základě toho, jak Bůh odmítl oběti přinášené jeho lidem.

Porovnej texty Iz 1,2–15 s Iz 56,6.7 a Ž 51,19. Co důležitého se v nich dozvídáme o obětování?

Toto tragické období dějin Izraele nebylo prvním případem, kdy Bůh odmítl přijmout přinesené oběti. Něco podobného se stalo už na úplném začátku dějin spásy, když Ábelovu obět Bůh přijal, zatímco Kainovu ne. Tato raná epizoda nám dává další příležitost najít rozdíl mezi obětmi, které Bůh přijímá, a které odmítá (viz Gn 4,3–7 a 11,4).

V době působení proroka Izajáše se Izrael nacházel ve velmi neutěšeném duchovním stavu. Lidé si formálně „odškrtávali“ své náboženské povinnosti, aby naplnili minimální požadavky, a zároveň si mohli žít tak, jak se jim líbilo. Oběti, které přinášeli, vycházely z jejich sobecké představy o tom, co jim zajistí klid a prosperitu. V konečném

důsledku tedy šlo jen o prázdné rituály. Podobně jako v Kainově případě, ani jim nezáleželo na tom, zda se Bohu upřímně odevzdali a zda se podřídili jeho vládě.

Je to tentýž duch, který působí i dnes. Je to duch soběstačnosti a sobectví. Kain chtěl žít podle vlastních představ a přinášení obětí bylo pro něj jen vyprázdněnou náboženskou povinností, kterou si navíc přizpůsobil podle sebe. Můžeme si zcela živě představit, že Boha považoval za zátěž, překážku, která mu bránila vydat se po vlastní cestě.

Ábel však přinesl obět, jakou požadoval Bůh. Tato obět připomínala zaslíbení, které dal Bůh lidem o příchodu Mesiáše (Gn 3,15). Obětoval beránka, který ukazoval na Kristův spásný čin na Golgotě.

„Ábel se považoval za hříšníka. Chápal, že mezi ním a Bohem stojí hřích a že odplatu za něj je smrt. Přinesl zabitou obět, čímž uznal požadavky zákona, který byl přestoupen. Prolitím krve vzhlížel ke Kristu, který zemře na kříži. Protože důvěřoval ve smířčí obět, která bude vykonána, dostalo se mu svědectví, že je spravedlivý, a jeho obět byla přijata.“ (PP 72; NUD 28)

Aplikace

Proč je důležité, aby naše jednání nebylo jen prázdným obřadem? Jak se můžeme naučit zcela spoléhat na Ježíšovu obět za nás jako na tu jedinou naději, která má moc nám přinést záchranu?

KREV OBĚTNÍCH ZVÍŘAT

„Neboť krev býků a kozlů není s to hříchy odstranit. ⁵Proto Kristus říká, když přichází na svět: „Oběti ani dary jsi nechtěl, ale dal jsi mi tělo. ⁶V zápalné oběti ani v oběti za hřích, Bože, jsi nenašel zalíbení. ⁷Proto jsem řekl: Zde jsem, abych konal, Bože, tvou vůli, jak je o mně v tvé knize psáno.“ ⁸Předně říká: „Oběti ani dary, oběti zápalné ani oběti za hřích jsi nechtěl a nenašel jsi v nich zalíbení“ – totiž v takových, jaké se obětují podle zákona. ⁹Potom však řekne: „Zde jsem, abych konal tvou vůli.“ Tak ruší prvé, aby ustanovil druhé. ¹⁰Tou vůlí jsme posvěceni, neboť Ježíš Kristus jednou provždy obětoval své tělo. (Žd 10,4–10)

Osobní studium

Mnozí kritici odmítají přinášení obětí s tvrzením, že jde o krutý, nemilosrdný a ve své podstatě nespravedlivý koncept. Přesně o to však jde! Kristova smrt byla krutá, nemilosrdná a nespravedlivá – vždyť přece nevinný umíral za vinné hříšníky. Přesně to však bylo nezbytné k vyřešení problému hříchu. A právě na Kristovu smrt poukazovaly všechny ty oběti, které z lidského pohledu můžeme vnímat jako kruté, nemilosrdné a nespravedlivé.

Přečti si text Žd 10,1–10. Co se z těchto veršů dozvídáme o obětech, které přinášel Boží lid ve Starém zákoně? Pokud hříšníci ve skutečnosti nemohli být spaseni prostřednictvím těchto obětí, proč je vlastně přinášeli?

Beránci a jiná obětní zvířata byly pouze symboly, které ukazovaly do budoucna, na usmířující oběť Božího Beránka. Šlo o skutky víry, které daly hříšníkům hmatatelný způsob, jak vyjádřit víru v dílo přicházejícího Mesiáše. Takový druh předobrazných symbolů nazýváme i typ, který je naplněn prostřednictvím antitypu, tedy příchodem nebo uskutečněním toho, na co typ poukazoval.

Někteří dokonce popisovali oběti jako „mini proroctví“ o Ježíšově smrti na kříži.

Obřady spojené s přinášením obětí bychom mohli připodobnit platbě za cestu. Když si koupíme lístek na vlak nebo letenku, nedostaneme hned cestu, za kterou jsme zaplatili. Namísto toho dostaneme lístek nebo letenku, které jsou vlastně jakýmsi symbolem nebo příslibem budoucí cesty. Na tom vytištěném kousku papíru můžeme sedět, jak dlouho chceme, nedopraví nás nikam. Po nastoupení do vlaku nebo letadla však nakonec dostaneme to, za co jsme zaplatili. Papírový lístek či letenka se v tu chvíli stávají zbytečností.

Tak tomu bylo i s obětními zvířaty. Sehrála důležitou roli, ale jakmile byla přinesena skutečná oběť, ztratila smysl. Tato skutečnost se projevila i tím, že při Ježíšově smrti se v pozemské svatyni roztrhla opona oddělující svatyni od svatyně svatých. „Tu se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů“ (Mk 15,38). Celý obětní systém i chrám – to vše poukazovalo na Ježíšovu smrt na kříži. Když Ježíš na kříži naplnil své zaslíbení a když pak svým zmrtvýchvstáním porazil smrt, předobrazy se staly nepotřebnými.

Aplikace

*Jak hrozný musí být hřích, že jej mohla porazit jen smrt Ježíše, vtěleného Slova (viz J 1,1–3.14)?
Jak by měla tato skutečnost formovat náš postoj ke hříchu?*

VELIKONOČNÍ BERÁNEK

⁵Budete mít beránka bez vady, ročního samce. Vezmete jej z ovcí nebo z koz. ⁶Budete jej opatrovat až do čtrnáctého dne tohoto měsíce. Navečer bude celé shromáždění izraelské pospolitosti beránky zabíjet. (Ex 12,5,6)

⁶Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. ⁷Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před stříhači zůstal němý, ústa neotevřel. ⁸Byl zadržen a vzat na soud. Kdopak pomyslí na jeho pokolení? Vždyť byl vyťat ze země živých, raněn pro nevěrnost mého lidu. (Iz 53,6–8)

Osobní studium

Kniha Zjevení hovoří o Ježíši jako o Beránkovi téměř třicetkrát. Od prvních dnů plánu vykoupení Boží lid používal beránky jako symbol přicházejícího Mesiáše. Ábel obětoval „ze svých prvorozených ovcí“ (Gn 4,4) a předtím, než Izraelitě vyšli z Egypta do zaslíbené země, dostali pokyn, aby vykoupili každého prvorozeného člověka nebo zvíře jednoletým beránkem (Ex 12,5).

Přečti si texty Ex 12,1–11; Iz 53,6–8; 1K 5,7 a Zj 5,6. Co nás tyto verše učí o Ježíši jako o velikonoční oběti? Co to znamená pro každého z nás?

Desítky let po smrti, vzkříšení a nanebevstoupení Krista uvažoval ve svém dopise apoštol Petr o tom, co se vlastně tehdy stalo: „Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupení pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů“ (1Pt 1,18–20).

Ježíš prožil na zemi život, který naplno dosvědčil Boží svatost. My ostatní jsme zhřešili a našimi hříšnými životy doslova lžeme o povaze našeho Stvořitele.

Ježíš se však stal *posledním Adamem* (1K 15,45). Tam, kde jsme my selhali, on prožil dokonalý život. Ve svém lidství byl vším, čím lidské pokolení mělo být. Dokonale zradlil Boží slávu. Filipovi řekl: „Kdo vidí mne, vidí Otce“ (J 14,9).

Ježíš byl mezitím na svátek Paschy ukřižován, čímž se ukázalo, že právě on je předpovědaným Beránkem (antitypem). Ježíš před velebnězem dosvědčil, že o svém učení „mluvil veřejně“ (J 18,19.20). Tato zmínka je velmi důležitá. V souvislosti s velikonočním beránkem Izraelci dostali pokyn, aby si vybrali beránka na Velikonoce a během dní před obětováním ho měli „opatrovat“, ve významu „měli ho mít před očima“ (Ex 12,5,6). Když se velebněz ptal Ježíše na jeho učení, Ježíš poukázal na skutečnost, že on sám „mluvil veřejně“ v chrámu, aby každý mohl posoudit jeho slova. Jeho život, skutky i učení – to vše odhalilo, kým skutečně je. On je Beránek bez poskvrny, nejzřetelnější vyjádření Boží spravedlnosti a slávy.

Aplikace

Jak můžeme lépe odrážet dokonalý charakter Ježíše ve svém životě?

JEŽÍŠ V CHRÁMU

⁷Otřesu všemi pronárody, a přijdou s tím nejvzácnějším, co mají; a naplním tento dům slávou, praví Hospodin zástupů. ⁸Mé je stříbro, mé je zlato, je výrok Hospodina zástupů. ⁹Sláva tohoto nového domu bude větší nežli prvního, praví Hospodin zástupů. A na tomto místě budu udílet pokoj, je výrok Hospodina zástupů. (Ag 2,7–9)

Osobní studium

V celém příběhu o spasení je cítit napětí. Bůh chce obnovit společenství, které jsme s ním kdysi měli, a touží se k nám přiblížit. Ale kdyby Bůh přivedl hříšníky do své přítomnosti, zničilo by je to. David zpívá: „Ty nejsi bůh, který má zálibu ve svévoli, zlý nemůže být u tebe hostem“ (Ž 5,5). Zároveň zdůrazňuje: „Já však pro tvé hojné milosrdenství smím přicházet do tvého domu, smím se klanět před tvým svatým chrámem ve tvé bázni“ (Ž 5,8).

Když se stavěl druhý chrám, prorok Ageus vyslovil úžasné zaslíbení: nový chrám bude slavnější než ten předchozí. Co je hlavní myšlenkou proctví představeného v úvodním textu (Ag 2,7–9)?

Když Šalomoun zasvětil první chrám, „Hospodinova sláva“, která provázela děti Izraele na cestě do Kenaánu, naplnila chrám jako „oblak“ a kněží nemohli dokončit svou službu (1Kr 8,10.11). Když byl zasvěcen druhý chrám, archa smlouvy, která představova-

la Boží trůn, chyběla, protože ji Jeremjáš ukryl. Doslovná Boží přítomnost tentokrát chrám nenaplnila. Pro celé shromáždění to byla bolestná zkušenost. Jak by se tedy mohlo naplnit Hospodinovo zaslíbení, které prorokoval Ageus?

Právě v druhém chrámu se Ježíš, vtělení Boha, zjevil v těle. Sám Bůh vystoupil zpoza opony, aby se stal jedním z nás a připojil se k nám v tomto padlém a hříchem pokřiveném světě. Boží Syn se stal Synem člověka. My jsme proto mohli vidět jeho tvář, slyšet jeho hlas a být svědky například toho, jak se dotkl nečistého malomocného a uzdravil ho (Mt 8,3). Namísto toho, aby nás Bůh přivedl blíže k sobě, sestoupil on k nám, a tím jsme se my dostali blíže k němu. Přišel k nám osobně. Není divu, že Bible mluví o Ježíši: „Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel, to jest přeloženo ‚Bůh s námi‘“ (Mt 1,23). Zamysleme se nad tím, co to pro nás znamená: Stvořitel vesmíru sestoupil k nám (sám sebe „zmařil“, ponížil se; viz Fp 2,7.8), aby mezi námi nejen žil, ale aby za nás i zemřel.

Aplikace

Kříž je bezesporu největším projevem Boží lásky. V čem jiném ještě můžeme poznat a prožít realitu Boží lásky?

„NEBOŤ TY JSI STVOŘIL VŠECHNO“

⁷První podobná lvu, druhá býku, třetí měla tvář člověka, čtvrtá byla podobná letícímu orlu. ⁸Všechny čtyři bytosti jedna jako druhá měly po šesti křídlech a plno očí hledících ven i dovnitř. A bez ustání dnem i nocí volají: „Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh všemohoucí, ten, který byl a který jest a který přichází.“ ⁹A kdykoli ty bytosti vzdají čest, slávu a díky tomu, který sedí na trůnu a je živ na věky věků, ¹⁰padá těch čtyřadvacet starců na kolena před tím, který sedí na trůnu, a klanějí se tomu, který je živ na věky věků; pak položí své koruny před trůnem se slovy: „Jsi hoden, Pane a Bože náš, přijmout slávu, čest i moc, neboť ty jsi stvořil všechno a tvou vůli všechno povstalo a jest.“ (Zj 4,7-11)

Osobní studium

Při několika příležitostech se proroci ve viděních dostali tak blízko k Bohu, že jim bylo dovoleno vidět Boží trůn. Ezechiel ho viděl nad oblohou (Ez 1,26). Izajáš mohl ve vidění dokonce navštívit chrám přímo v nebesích, aby uviděl Boží trůn (Iz 6,1). A v jednom z nejjasnějších popisů, které máme k dispozici, se k Božimu trůnu přiblížil ve vidění i Jan (Zj 4 a 5). Starozákonní předobrazy ve službě ve svatyni naznačovaly, že existovala jen jedna cesta, kterou mohlo lidstvo vstoupit do Boží přítomnosti: Kristova krev (viz například Lv 16,2.14.)

Přečti si texty Iz 6,1-5 a Zj 4,7-11. Které prvky těchto dvou vidění jsou podobné? Věnuj pozornost pořadí událostí: jaký předmět je uveden jako první? Co následuje? Jakou pravdu o Bohu zdůrazňují tato vidění?

V každém z nich nejdříve nebeské bytosti vyzdvihují Boží svatost. Ve vidění Izajáše je scéna skutečně působivá: chrám je plný dýmu a chvěje se, když serafové provolávají slávu Hospodinu. V Janově vidění volají cherubové stejná slova: „Svatý, svatý, svatý.“ Prorokům byla ukázána oslnivá scéna Boží slávy.

Dále můžeme sledovat reakci proroků na to, co viděli. Izajáš volá, že je mužem „nečistých rtů“ (Iz 6,5), a Jan velmi pláče, protože čelí tragické pravdě, že se nenašel nikdo, kdo by byl „hoden“ (Zj 5,4). Když se nám přímo představí to, že jen Bůh je hoden (tedy jeho svatost a zásluhy), pak konečně začneme chápat situaci člověka: jsme naprosto nehodní a potřebujeme Krista jako našeho Vykupitele.

Satan vznesl proti Bohu mnoho obvinění. Tvrdil, že je svévolný, sobecký a krutý. Ale i pouhý okamžik v Božím trůnním sále odhaluje satanovy lži. Vidíme-li skutečnou podobu Krista a uvědomíme si, že on je „Beránek, ten obětovaný“ (Zj 5,12), umožňujeme nám to vidět Otce takového, jakým skutečně je. Jak potěšující je uvědomit si, že když vidíme Ježíše, vidíme vlastně skutečnou podobu a opravdový charakter Otce (J 14,9). A největší zjevení toho, jaký je Otec, vidíme v Ježíši, který za nás umírá na kříži.

Kříž nám tedy ukazuje dvě důležité skutečnosti: (1) odhaluje skutečnou Boží lásku, která se odhodlala k takovému obětavému činu, a (2) pomáhá nám pochopit naši hříšnost a mravní zkaženost a jediné řešení – Kristovu oběť.

Aplikace

Jak tebe osobně ovlivňuje poznání, že Bůh, který stvořil všechno, nás tak velmi miluje, že byl ochoten poslat svého Syna na kříž pro naše spasení? Jak toto poznání ovlivňuje vnímání tvé vlastní hodnoty a tvé vztahy k ostatním lidem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Písmo jasně říká, že Kristus je jediný, kdo může zajistit naše spasení. Jeho život byl jediným lidským životem bez hříchu, jediným příkladem života, který dokonale zrcadlil Otcovu slávu. On je neposkvrněný Beránek Boží. On je dokonalý, a proto je naší věčnou jistotou. On vzal na sebe naši vinu, čímž uspokojil soud, který je Boží odpovědí na zlo. Když se Jan stal svědkem neuvěřitelné scény nebeských bytostí shromážděných kolem Božího trůnu, bylo mu řečeno, aby přestal plakat, protože „zvítězil lev z pokolení Judova“ (Zj 5,5).

Zamysleme se nad tím, jak špatný je hřích a jak hluboko padlo lidské pokolení, když kvůli vyřešení problému hříchu musel zemřít Ježíš – sám Bůh. Není pochyb o tom, že kdyby existoval jiný způsob, jak by nás Bůh mohl zachránit, a neporušil by přitom principy své nebeské vlády, určitě by to udělal.

„Porušený Boží zákon si žádal hříšníkův život. Jen Ten, který je rovný Bohu, mohl vykonat smíření za toto přestoupení. Nikdo jiný než Kristus nemohl vykoupit padlého člověka z prokletí zákona a uvést ho opět do souladu s nebesy. Kristus vezme na sebe vinu a hanbu hříchu, aby zachránil ztracené lidstvo.“ (PP 63; NUD 23)

Otázky k rozhovoru

1. Jan vidí, jak obětovaný Beránek vchází do trůnního sálu. Zj 13,8 (BK) nás informuje, že Ježíš byl zabit již „od počátku světa“. Co se můžeme naučit o Bohu z toho, že plán spasení byl připraven ještě předtím, než jsme jej potřebovali?
2. Mnoho ateistů je přesvědčeno, že jsme v chladném a lhostejném vesmíru sami. Naproti tomu Bible mluví nejen o Bohu, ale také o tom, že miloval svět natolik, že do něj sestoupil, a dokonce za něj i zemřel. V čem by se naše vnímání světa a našeho místa v něm mělo lišit od postoje těch, kdo v Boha nevěří a ani se o něho nezajímají? Jak by měla realita kříže ovlivňovat veškeré naše jednání?
3. Proč byly život, smrt a zmrtvýchvstání Krista jediným prostředkem, kterým mohlo být lidské pokolení zachráněno? Co nám taková cena říká o skutečném charakteru zla?